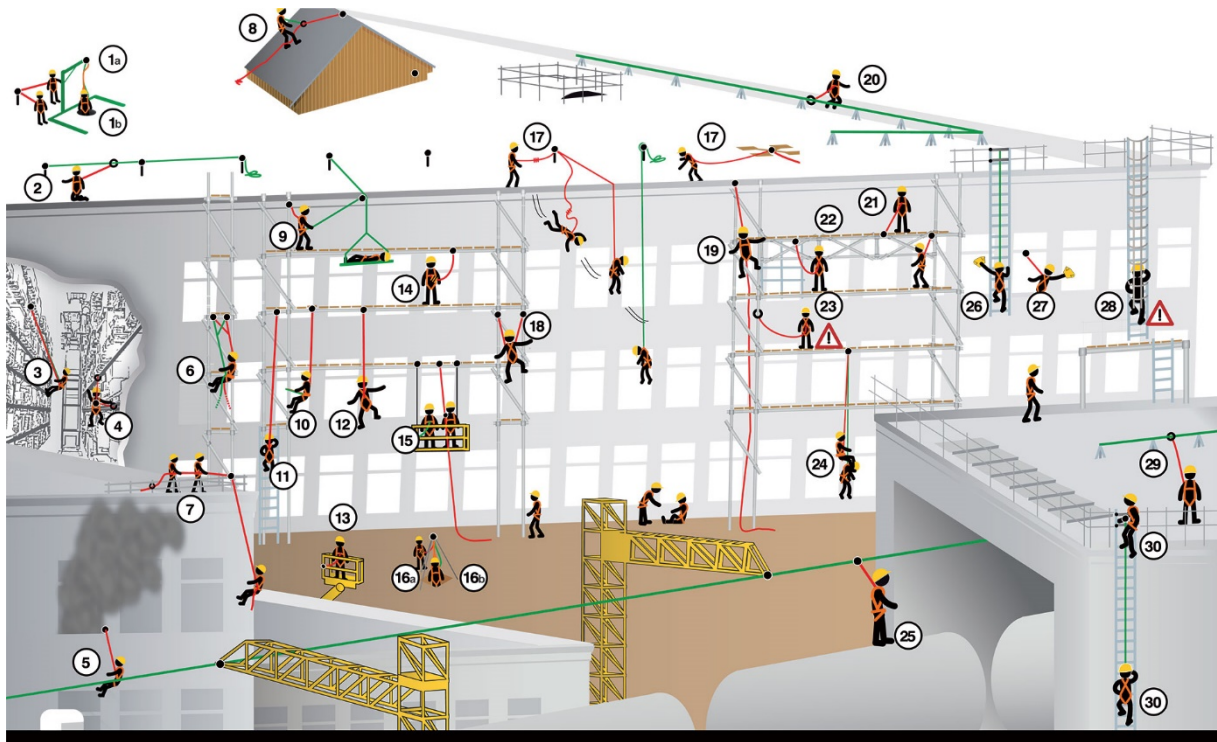

De Schoonmaak RI&E Glas en Gevel

Auteur: Maurice Rutgrink
Datum: 9 januari 2024
Versienummer: 3 (24 pagina's en 6 bijlagen)
Verklaring openbaarheid: ©Maurice Rutgrink 2023

Toevoegen van het gebruik van veiligheidsgordels,
harnassen en positioneringslijnen aan de RI&E voor

Glasbewassing op Hoogte

Auteur:

Maurice Rutgrink

Opleiding:

MVK- 25540

Mail:

maurice@rutgrink.com

Telefoon:

0622390715

Organisatie:

Accurate Cleaning Partners B.V

Plaats vestiging:

Oosterhout (Noord Brabant)

Mentor:

Bas Wolgers

Versiedatum:

Versie 1

06-11-2023

Versie 2

12-12-2023

Versie 3

9-1-2024

Voorwoord

Deze scriptie heb ik opgesteld en geschreven met in het achterhoofd de talloze kleine glazenwassersbedrijven die voor hun informatie geheel afhankelijk zijn van andere mensen, bedrijven of internet. Tijdens de opleiding tot BVK kwam ik tot het onthutsende besef dat ik dacht het goed te doen op basis van mijn jarenlange ervaring als glazenwasser. Ik dacht altijd veilig te werken vanuit een hoogwerker, maar bleek het goede harnas maar de verkeerde lijn te gebruiken.

Juist het feit dat ik dacht over voldoende ervaring en kennis te beschikken om veilig te werken op hoogte, heeft mij doen besluiten om de Object RI&E voor de glazenwasser branche uit te breiden met het tabblad Harnassen en Lijnen. (zie bijlage 5)

Omdat dit in mijn ogen belangrijke onderdeel totaal ontbreekt in de huidige Object RI&E. De gedachte heerst dat gebruikers van de Object RI&E in onze branche denken met het invullen van dit formulier te voldoen aan wet- en regelgeving op het gebied van Veilig Werken op Hoogte.

Graag richt ik een woord van dank aan iedereen die mij tijdens mijn onderzoek en het schrijven van dit eindwerk heeft bijgestaan. Zonder hun inbreng en commentaar had ik niet tot dit resultaat kunnen komen. Ook een woord van dank aan mijn collega's die mij ondersteunde door het aanreiken van informatie en het geven van commentaar waardoor ik aangemoedigd werd om verder en dieper in te gaan op dit onderwerp.

Bijzonder woord van dank aan Cor Slagter HVK die mij als leraar BVK op dit pad heeft gebracht en dankzij zijn hulp dit tot een goed einde komt.

De hulp van bestuur en leden van mkb-branchevereniging Schoonmaken Is Een Vak (SieV) die mij gedurende de gehele opleiding hebben gesteund om zodoende de werkvloer weer een stukje veiliger te maken. Tenslotte bedank ik alle bedrijven en instellingen, die hun medewerking hebben verleend, voor hun tijd voor mij vrij.

Oosterhout (Noord Brabant) December 2023

Samenvatting

Vanuit de gedachte altijd veilig te hebben gewerkt, was de opleiding BVK een schok. Daar ontdekte men fouten in mijn uitvoering. Daarop werd door mij wet- en regelgeving afgezocht naar de voorschriften voor het gebruik van een harnas en lijn. De vraag die mij bezighield: welk type harnas en lijn of valdemp systeem is geschikt voor glazenwassers bij Veilig Werken op Hoogte?

Nadat de wet- en regelgeving werd gevonden en vastgelegd, is mede via een online enquête bedrijven en kleine zelfstandigen verzocht een lijst met vragen in te vullen. Ondertussen werd bij 3 bedrijven binnen gestapt. Daar werden dezelfde vragen gesteld als in de enquête, maar dan ook gevolgd door een werkplek inspectie. Dit om meer inzicht in de probleemstelling te krijgen in het gebruik van welk harnas en lijn in een bepaalde situatie. Uit dit onderzoek bleek duidelijk dat de theorie vaak op orde was, maar niet altijd kloppend. Op de werkvloer was het vaak triest gesteld.

Men gaat er vaak vanuit dat een VCA-opleiding en een (branche) Keurmerk voor het bedrijf en, af en toe waar men er om vraagt, een Project- of Object RI&E meer dan voldoende is. Er is gesproken met mensen eindverantwoordelijk voor de planning en alle relevante zaken maar ook met de mensen op de werkplek. Er komt naar voren dat er een groot kennis gat zit tussen “het kantoor” en “de werkvloer” als het gaat om een Object RI&E of het juist gebruik van een harnas, positioneringslijn of valdempstelsel.

De resultaten van de werkvloer geven een duidelijk beeld dat Veilig Werken op Hoogte vaak iets is wat de uitvoerende (vaak) zelf moet inschatten. Men doet wel een harnas aan, heeft een positioneringslijn maar maakt deze gerust even los om even op een reling te staan om net even dat ene stukje raam mee te wassen zonder de hoogwerker te verplaatsen. Van een RI&E heeft een enkeling wel eens gehoord maar men vindt dat “het kantoor” daar verantwoordelijk voor is.

Hieruit komt de conclusie dat de opleiding van glazenwassers die werken op hoogte moet worden bijgesteld. De huidige Arbocatalogus en de Object RI&E vanuit de branchevereniging is (sterk) verouderd. Juist nu het moment om de Object RI&E aan te passen aan de huidige stand van Veilig Werken op Hoogte. En aan te vullen met een extra tabblad Harnassen en Lijnen.

Namens mkb-branchevereniging Schoonmaken Is Een Vak is onderzoeker bezig met een nieuw Keurmerk Glas en Gevel . Daarover zijn wij in gesprek met de certificerende instantie om de Object RI&E in het SieV Keurmerk Glas en gevel op te nemen. Onze doelstelling is om deze Object RI&E aan te bieden aan beide brancheverenigingen in de schoonmaak (SIEV en Schoonmakend Nederland) en aan de Raad voor Arbeidsverhoudingen in de Schoonmaak (RAS) met het verzoek deze op te nemen. Daarnaast wordt deze nieuwe Object RI&E open gesteld voor zzp'ers die nu nergens terecht kunnen voor dit soort zaken.

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting.....	4
1. Inleidend hoofdstuk.....	6
1.1 Aanleiding van het onderzoek:	6
1.2 De probleemstelling en deelvragen.....	7
1.3 Doelstelling	7
1.4 Afbakening.....	7
2. Onderzoek	9
2.1 Leeswijzer	9
2.2 Literatuur (en wetgeving)	9
2.3 Uitvoering onderzoek	11
2.4 Risicobeoordeling	13
2.5 Alternatieven en afwegingen	13
2.6 Arbeidshygiënische strategie.....	14
3. Conclusie	16
4. Aanbevelingen	20
Literatuurlijst	21
Begrippenlijst.....	22
Bijlage	23
Bijlage 1 : Scriptie voorstel	
Bijlage 2 : TRA Hoogwerker	
Bijlage 3 : Werkplek inspectie formulier	
Bijlage 4: Enquete online inclusief uitslag antwoorden	
Bijlage 5 : Excel sheet Herziene Object RI&E	
Bijlage 6 : Arbocatalogus Schoonmaakbranche	

1. Inleidend hoofdstuk

1.1 Aanleiding van het onderzoek:

Aanleiding voor dit onderzoek was mijn leraar BVK die een scriptie schreef over het gebruik van het juiste harnas en de juiste lijn bij verschillende werkzaamheden. Foto's van onjuist gebruik deden mij duizelen. Nooit gedacht dat dit zou kunnen gebeuren toen ik zelf nog in dergelijke harnassen werkte.

- Het is lastig zoeken naar de Wet- en Regelgeving over het dragen van een harnas en gebruik van een lijn, dus wilde ik dat toevoegen aan de Object RI&E voor de glazenwasser;
- Mijn eigen bedrijf, Accurate Cleaning Partners bv (ACP) is een traditioneel Schoonmaakbedrijf dat zich ook mede richt op glasbewassing en vloeronderhoud. Wij willen ons te allen tijde houden aan de voor ons geldende wet- en regelgeving en CAO voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf.
- Ik ben bezig met het opzetten van het Keurmerk Glas & Gevel, deze verdiepende Object RI&E zou een goede en waardevolle, veilige aanvulling zijn.
- Gebruikers in de glazenwassersbranche denken met het invullen van de al bestaand Object RI&E aan alle wet- en regelgeving te voldoen. Daarom is aanpassen van deze object RI&E met een extra pagina zo belangrijk;
- Bekende verhalen over glazenwassers die uit de werkbak van hun hoogwerker vielen terwijl zij wel of geen harnas of iets dergelijks droegen, of die van een glazenwas balkon afvielen en amper te redden waren vanwege de (te) lange lijn aan hun harnas. En de ongevallen toen zij even de haak losmaakte om ergens beter bij te kunnen. Het is dagelijkse kost in de glazenwasserswereld.
- Glazenwassers zijn een eigengereid volkje. Macho, stoer en vooral laten zien dat je niet bang bent om op hoogte te werken. Juist deze groep is dan zo kwetsbaar bij de uitvoering van hun werk. Zij zijn vanwege de aard van hun werk ook niet altijd even goed te controleren. Daarom is deze extra pagina opgezet om ook dit stukje toe te voegen aan hun veiligheid bewustzijn.
- Vanuit mijn vorige functie als Voorzitter van de mkb-branchevereniging Schoonmaken Is Een Vak stoorde het mij dat de kleine papa-mama bedrijven en zzp'ers nergens informatie konden krijgen. Vanuit die gedachte is deze vereniging ontstaan om kennis te delen met aangesloten leden. Met die gedachte wil ik mijn branche een stuk veiliger maken door deze info te delen.

1.2 De deelvragen

De Object RI&E besteed veel aandacht aan de voorbereiding en start van werkzaamheden, maar mijns inziens een klein gedeelte aan de uitvoering. Bij de inzet van bijvoorbeeld een hoogwerker wordt een harnas vaak “gevonden” in de werkbak. Niemand legt uit hoe je dit harnas juist moet dragen of welke lijn je moet gebruiken.

Primaire vraag:

Welk type harnas en lijn of valdemp systeem is geschikt voor glazenwassers bij Veilig Werken op Hoogte?

Om deze vraag te beantwoorden is bovenstaande vraag opgesplitst in een aantal deelvragen

Deelvragen:

- **Welke wet- en regelgeving is er op Veilig Werken op Hoogte van toepassing? En specifiek op het gebruik van harnassen en lijnen c.q. valdemping?**
- **Welk beleid is reeds door de werkgevers opgesteld?**
- **Welke gevaren en risico's zijn erbij van harnassen en lijnen?**
- **Welke beheersmaatregelen zijn reeds genomen?**
- **Welke (beheers) maatregelen moeten er nog worden genomen?**

1.3 Doelstelling

Verantwoordelijke van het probleem is in principe de Raad voor Arbeidsverhoudingen Schoonmaak- en Glazenwassersbranche RAS. www.ras.nl. En natuurlijk iedere werkgever, die dient voor een veilige werkplek te zorgen.

De RAS heeft voor werkgevers op haar website een aantal downloadbare documenten staan. De Object RI&E is te downloaden als een document met teksten die mkb-branchevereniging SieV heeft omgezet naar een Excelbestand. Hierin ontbreekt het gebruik van harnassen en lijnen. ZZP'ers kunnen geen gebruik maken van dit portaal omdat zij geen pensioenpremie afdragen. Dus de facto worden zij niet aangemerkt als werkgever.

Volgens de site Arboportaal heeft de Inspectie SZW de Arbocatalogus voor het laatst getoetst op 13 mei 2016.

Het doel is tot een herziene versie te komen van de voor de Schoonmaakbranche geldende Object RI&E. Het huidige document is een opsomming van de diverse werkzaamheden in een Word document en is verouderd. Ik maak van deze Object RI&E een Excel bestand per taak. (zie bijlage 5)

Het is mijn bedoeling na een succesvolle verdediging dit document aan te bieden aan de RAS, met het verzoek om dit document voor de gehele branche ter beschikking te stellen. Het document wordt dan gratis aangeboden.

1.4 Afbakening

Ik werk nu (2023) al 37 jaar in de schoonmaakbranche en daarom richt mijn scriptie zich juist op:

- glazenwassers en gevelreinigers die werken op hoogte (glazenwassers doen vaak gevelreiniging)

Door het aanpassen van de object RIE in de Schoonmaakbranche wordt voorkomen dat door onjuist gebruik van deze veiligheidsgordels en/of harnassen fysiek letsel kan ontstaan, wat voorkomen had kunnen worden door en met de juiste instructie, keuring, opslag en gebruik van deze arbeidsmiddelen

- Het onderzoek richt specifiek op mkb bedrijven (tot 5 glazenwassers) die glasbewassing op hoogte uitvoeren op hoogte met behulp van een hoogwerker, gondel en/of werkbak, hangladder, op glazen daken en atriums en op platte daken als randbeveiliging.

Rope-access of abseil methode valt buiten deze scriptie.

Voorheen was de schoonmaakbranche onderdeel van het Veiligheidsbesluit Restgroepen tot aan 1995. De Arbeidsomstandighedenwet verving dit. Zaken van voor 1995 zijn niet van toepassing (meer), daarmee is de huidige wet- en regelgeving leidend in het onderzoek.

Zo kon en deden we het vroeger. Hoogwerker en hangladderwerk zonder harnas.

2. Onderzoek

Wet- en regelgeving

Om tot een goed onderzoek en scriptie te komen, wordt in stappen volgens de arbeid hygiënische strategie gewerkt. Belangrijkste is het Arbo omstandigheden artikel 3.16 dat stelt dat de werkgever moet zorg dragen voor een veilige werkplek. Vanwege de technische onmogelijkheid van het gebruik van hekwerk en dergelijke bij glazenwassen op hoogte komt men uit op artikel 3.16 **sub 5** dat zegt:

worden doelmatige veiligheidsgordels met vanglijnen van voldoende sterkte gebruikt dan wel worden andere technische middelen toegepast, die ten minste eenzelfde mate van beveiliging van de in het eerste lid bedoelde arbeid geven. Daarbij hebben maatregelen gericht op collectieve bescherming de voorrang boven maatregelen gericht op individuele bescherming.

Maar de arbo omstandigheden wet zegt niet welke gordel of lijn men moet gebruiken bij welk arbeidsmiddel of methode. Daarom is steeds verder en stap voor stap gekeken waar staat wat we wanneer moeten gebruiken bij welke werkzaamheden op hoogte.

2.1 Leeswijzer

Aan deze scriptie is een literatuurlijst toegevoegd. Onderzoeker heeft altijd allerlei zaken bewaard. Zoals de 1ste uitgave van de brochure Veilig Werken op Hoogte uit november 1995 staat nu nog bij hem in de kast. Daarnaast is het internet afgestruind en allerlei zaken op arbo-gebied daarvan afgeplukt. Ook kreeg onderzoeker wel inzage maar geen kopie van diverse Object RI&E's. De getoonde object RI&E's waren divers te noemen, zelfs één waarvan onderzoeker dacht dat dit de instructiekaart voor de uitvoering was die de uitvoerende mee moest nemen voor dit werk. Dat was de Object RI&E volgens de verantwoordelijke persoon.

2.2 Literatuur (en wetgeving)

Arbeidsomstandighedenwet:

De artikelen die met deze scriptie van doen hebben. Uiteraard is hoofdstuk 1 artikel 1 en 2 primair de basis van dit onderzoek. Het onderzoek richt zich voornamelijk op uitvoerend personeel in dienst van een schoonmaakbedrijf, maar ook op zzp'ers werkzaam voor hoofdaannemers. ZZP-ers vallen onder het Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 9.5: verplichtingen van zelfstandigheden en meewerkende werkgevers. Voor mijn scriptie schaar ik personeel en zzp-ers qua uitvoering en voor de Object RI&E even onder één noemer. Zij lopen immers hetzelfde risico.

Artikel 3 lid 1, het Arbobeleid: stelt dat de werkgever zorgt voor de veiligheid en gezondheid van de werknemers over alle met arbeid verbonden aspecten. Werkgever dient daarop ook beleid te voeren.

Artikel 3 lid 1 sub B, de arbeid hygiënische strategie stelt dat indien bron maatregelen niet ingevoerd kunnen worden, werkgever collectieve maatregelen moet nemen. Vervolgens moet de werkgever individuele bescherming bieden en als laatste PBM's.

Artikel 8 lid 1 stelt dat de werknemen voldoende dienen opgeleid te zijn en geïnstrueerd voor hun werk.

Artikel 8 lid 3 gaat met name over het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen die beschikbaar gesteld worden

Artikel 13 lid 1 tot en met 10 Bijstand deskundige werknemers op het gebied van preventie en bescherming. Dit is niet een ondernemingsraad (OR) of personeelsvertegenwoordiging maar bij de keuze van externe deskundigheid heeft de OR of de personeelsvertegenwoordiging een instemmingsrecht. Indien in het bedrijf of de inrichting van de werkgever een ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging is ingesteld, wordt de keuze voor de deskundige werknemer, bedoeld in de eerste zin, en diens positionering, bepaald met instemming van die ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging.

De werkgever moet ten gevolge van artikel 5 van de **Arbeidsomstandighedenwet** verplicht over gaan tot het opstellen van een **Risico Inventarisatie en Evaluatie, de RI&E**. Menig werkgever heeft dan vaak het idee dat men met het opstellen van een Branche RI&E klaar is, maar men dient waar gevaren aanwezig zijn ook in een verdiepende Project- of Object RI&E op te stellen.

Artikel 11 stelt dat werknemers verplicht zijn zorg te dragen voor zijn eigen veiligheid en ook die van zijn collega's op de arbeidsplaats. Ook is beschreven dat zij de arbeidsmiddelen op een juiste en goede manier dienen te gebruiken. Daarnaast zijn zij verplicht gevaarlijke situaties te melden bij werkgever.

Arbeidsomstandighedenbesluit

Artikel 3.16 beschrijft dat men eerst dient te kijken of er bronmaatregelen getroffen kunnen worden zoals afzetting met hekwerken ed. Mijn scriptie richt zich op gebruik van hoogwerker, hangladder en gondels.

Artikel 3.16 lid 5 is duidelijk dat indien bron- en collectieve maatregelen niet beschikbaar zijn, gekeken moet worden naar de individuele bescherming in de vorm van “doelmatige veiligheidsgordels met vanglijnen van voldoende sterkte”.

Artikel 7.23 geeft voorschriften over het gebruik van arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte.

Artikel 7.23 lid 1 sub 6 stelt duidelijk dat valbeveiliging te allen tijde dient ter voorkoming van een val en wel zodanig dat letsel zo veel mogelijk wordt voorkomen. Doorgaans in de vorm van hekwerken en andere wijzen van afzettingen.

Voor mijn scriptie zijn de volgende artikelen het onderzoek punt geworden:

Artikel 7.23 C compleet (beschrijft het gebruik en eisen voor positioneringlijnen en bevestiging) en **7.23 D compleet**. (beschrijving van specifieke bepalingen bij gebruik en toepassing van werkbakken.)

Artikel 8 tot en met artikel 8.3 beschrijven de wettelijk eisen op de beschikbaarheid en gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. Kern van deze artikelen is dat er te allen tijde voldoende over de juiste beschermingsmiddelen aanwezig dienen te zijn. Indien uit de RI&E blijkt dat collectieve maatregelen niet mogelijk zijn, moet ook worden beschreven waarom deze niet mogelijk zijn. Daarom wordt naar oplossingen gezocht in PBM's. Indien meerdere individuele beschermingsmiddelen nodig zijn, moeten deze op elkaar afgestemd zijn.

De oude uitgave van het Vellig Werken op Hoogte en het supplement geven de Object RI&E voor werken op hoogte weer ten tijde van het schrijven van deze brochure (1995). Aangezien deze regelgeving nog steeds staat is dit de basis van mijn aanpassing voor de Object RI&E.

Arbocatalogus schoonmaak- en glazenwassersbranche

Deze vat bovenstaande rudimentair samen en stipt de opleiding van de werknemer aan. Zij verwijst naar de volgende hulpmiddelen te gebruiken bij het werken op hoogte:

Checklist werkmethode glazenwassen, of anders gezegd de Arbeid Hygiënische Strategie opgesteld door de RAS. Het Arbozakboekje Glazenwassen die verwijst als laatste naar "Veilig Werken op Hoogte Object RI&E HBA". Vanwege dat voornoemde catalogus van 2017 dateert, is genoemde catalogus wel hanteerbaar in de meeste gevallen. Helaas staat niets in de arbo catalogus voor wat betreft het dragen van een goed harnas en dito lijn. Onderzoeker is van mening dat de arbo catalogus schoonmaak meer een keuzemiddel voor een arbeidsmethode is. Laddergebruik moet men nu terugdringen tot een minimum waarbij in de catalogus nog verwezen wordt naar gebruik staande ladder tot 10 meter.

2.3 Uitvoering onderzoek

Door middel van een online enquête (bijlage 4) en werkplek inspecties (zie bijlage 3) zijn de problemen in kaart gebracht over het gebruik van harnassen en lijnen.

In de enquête was één controlevraag opgenomen, namelijk of een valdempstelsel verplicht is in de hoogwerker. Velen (66,7%) dachten dat dit aspect inderdaad verplicht was

Toen de online enquête verzonden was, benaderde ik drie bedrijven voor interviews en werkplekinspecties. Deze gesprekken en inspecties zijn gevoerd op voorwaarde om de bedrijfsnamen vertrouwelijk te houden en dus niet zichtbaar in deze scriptie komen.

Gesprekken op de werkvloer werden op basis van de vragen die ook in de online enquête staan. De uitkomsten staan in tegenstelling op wat de online enquête liet zien. Op de kantoren van de bedrijven werden van de interviews afgenomen door de verantwoordelijke voor de specialistische reiniging. Daarna werd een bezoek gebracht op locatie waar gewerkt werd met gondels en een autohoogwerker. Op een van deze locaties voerde ik een TRA (Taak Risico Analyse) (zie bijlage 2) uit met toestemming van de beheerder en het glazenwasbedrijf.

Het verschil met de enquête op kantoor en de werkvloer is dat in bijna alle gevallen de uitvoerende niet wisten wat een Object RI&E was of dat zij deze hadden ingezien. Eén glazenwasser wist wat de Object RI&E was, maar had deze niet gelezen. Deze man droeg het correcte harnas, gebruikte de juiste lijn in een gondel, had het harnas op de juiste wijze aan, had een statische positionering lijn op de juiste manier bevestigd waar het moest, maar het harnas was niet van hem persoonlijk maar van het bedrijf, waardoor mogelijk meerdere mensen het harnas en positioneringslijn gebruikte.

Na alle gesprekken is door mij de conclusie getrokken dat alle uitvoerende een goede instructie per gebouw en/of werk meekregen, maar dat zij zelf weinig belangstelling aan de dag legde of het allemaal wel klopte. Zolang het in hun beleving klopte, vonden zij het goed. Het even losmaken om net dat ene raam te wassen was herkenbaar. Men wist dat je niet mocht loskoppelen, maar men deed het af en toe wel.

2.3.1 Praktijkonderzoek

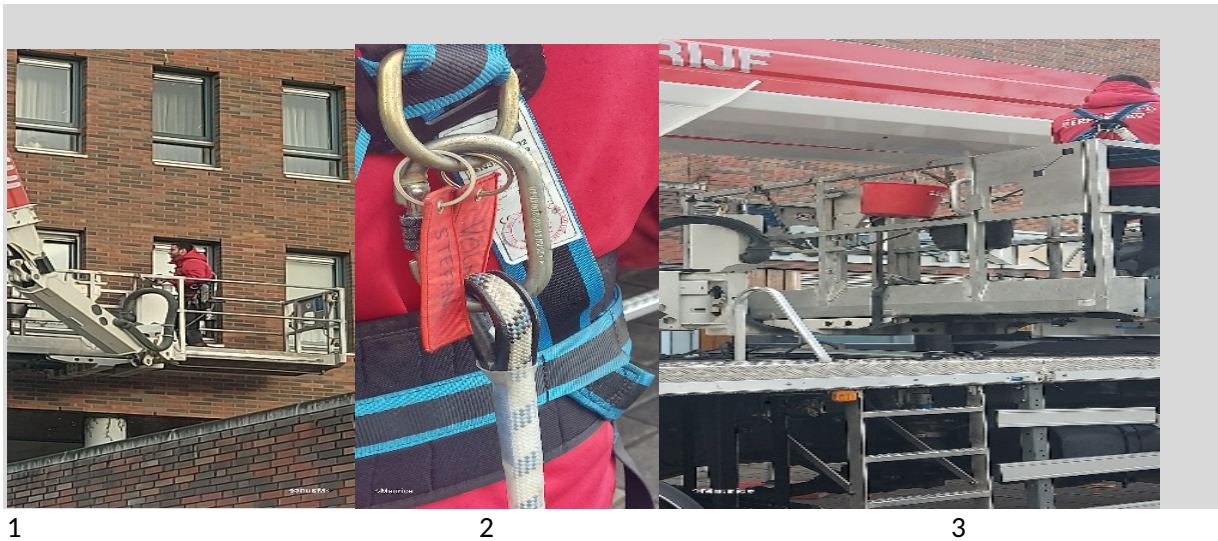

Foto 1, de ingehuurd zzp'er maakt gebruik van een hoogwerker met uitschuifbaar platform

Foto 2, het harnas was gekeurd, maar is niet zijn eigendom

Foto 3, het harnas was via positioneringslijn bevestigd door middel van een karabijnhaak aan een sjoband. Deze was op zijn beurt weer bevestigd aan de reling van de werkbak.

Juist deze man maakte in mijn beleving de fouten die ik nou juist geheel of waar mogelijk gedeeltelijk wil gaan voorkomen!

De glazenwasser is door mij, tijdens een werkonderbreking, geïnterviewd:

- Het harnas ligt altijd in de cabine van de hoogwerker
- Hij had geen eigen gordel.
- Iedereen die deze hoogwerker gebruikt, moet dit harnas of een eigen harnas aan doen en hebben tijdens werkzaamheden in de werkbak.
- De glazenwasser had de instructie gekregen om de aan het harnas bevestigde positioneringslijn vast te maken aan een sjoband
- De sjoband was door middel van een lus vastgemaakt aan de reling.
- Dit was altijd op deze wijze gedaan, volgens hem omdat er gewerkt werd met een uitschuifbaar platform. Dan kon hij wel overal bij
- Het was de glazenwasser niet bekend of de sjoband gekeurd was en/of wat deze sjoband aankon qua gewicht
- De glazenwasser had geen idee van een Object RI&E, nog nooit gezien en/of van gehoord
- Het keuren van harnassen en lijnen waren hem niet bekend
- De beenlussen hingen rond de knieën
- De borstband was te los
- Dat er ogen in de hoogwerker zijn waar je de lijn aan vast diende te maken, was hem niet bekend
- De glazenwasser was er volledig van overtuigd veilig te werken. De hoogwerker en harnas waren gekeurd en hij zat vast aan de hoogwerker met een lijn. "Wat zou hier dan niet goed aan zijn?" was zijn vraag.
- De werkbak van de hoogwerker was voorzien van een blauwe sticker dat val beperking verplicht was bij gebruik. Met sticker altijd verplicht valbescherming dragen, Zo dekt de eigenaar van de hoogwerker de risico's af
- De glazenwasser had geen SVS-opleiding glasbewassing gevolgd en/of diploma.

- De glazenwasser had goede instructie van hoofdaannemer gehad over het gebruik van de autohoogwerker en de werking van de werkbak, Hij had al meer met deze machine gewerkt.

Foto 4

Dit gesprek was zeer verhelderend voor de glazenwasser juist omdat hij dacht aan alle voorwaarden te voldoen. Na het gesprek heeft de glazenwasser bij mij aangegeven van tal van zaken niet op de hoogte te zijn (geweest). Niemand heeft hem dat ooit verteld of laten zien. Deze glazenwasser was nu ongerust dat ik de Arbeidsinspectie zou gaan bellen.

Foto 4: tijdens het boodschappen doen zag ik dit werk in uitvoering. Zonder enige bescherming anders dan werkschoenen zo glazen platen schoonmaken. En denken dat het (veilig) kan.

2.4 Risicobeoordeling

Duidelijk komt uit de Taak Risico Analyse naar voren dat men veel invloed heeft op het Veilig Werken op Hoogte als men alles volgens de wet- en regelgeving doet. Het juist dragen en gebruik van een gekeurd harnas, het gebruiken van de juiste positioneringslijn, met een stevige karabijnhaak is op zich helemaal goed, maar als de karabijnhaak wordt bevestigd aan een sjaorband van onbekende herkomst, leeftijd en zonder keuring aan de reling van de werkbak vast geknoopt zit, dan is alles zinloos. Uiteraard is de kans klein dat deze man valt, maar als het gebeurt dan heeft deze mijns inziens geen schijn van kans om de val en de gevolgen daarvan te overleven. (zie bijlage 2, TRA hoogwerker)

Veel aandacht aan de subjectieve waarneming wordt overgelaten aan de uitvoerende. Hoe kan men beoordelen of bijvoorbeeld de windkracht van dien aard is dat men binnen de parameters blijft van de machine of gondel. Men kan niet altijd even kijken naar breed open water of daar schuimkoppen op ontstaan zijn, zodat men weet dat er dan al minimaal windkracht 4 of meer zou kunnen zijn. Windmeters hebben mijns inziens ook geen goede aflezing op werkhoopte. Dit doordat de vortex wind die altijd rond een gebouw goede uitlezingen van een windmeter onmogelijk maakt.

2.5 Alternatieven en afwegingen

Werken op hoogte is een zaak van een gedegen opleiding, ervaring met het werk, begeleiding, informatie over verwachtingen, de frequentie van de werkzaamheden, de beschikking over de juiste (arbeids) middelen en materialen en kennis van het terrein. Ook ervaring en kennis op gebied van afwerkmaterialen is tegenwoordig noodzakelijk. Het werk moet mijns inziens te allen tijde ter plaatse worden ingemeten en worden uitgerekend door mensen met een theoretische opleiding en praktijkervaring.

Keuzes van arbeidsmiddelen voor werken op hoogte wordt steeds lastiger. Werken aan lijnen zou vaker ingezet moeten worden naar mijn mening. Helaas biedt wet- en regelgeving daar heel weinig ruimte voor.

Bronmaatregelen:

Het gebruik van een vaste steiger is altijd veiliger. Helaas kost dat zoveel tijd en geld dat het zich niet loont om bijvoorbeeld zes keer per jaar een gebouw van 40 meter hoog even in de steigers te zetten voor vier a vijf dagen glasbewassing per keer. Vaste hangladders zijn beperkt in het gebruik door de lengte van een ladder (maximaal 10 meter). Opvallend genoeg zijn er geen bepalingen in het

Bouwbesluit te vinden over de aanleg van glazenwasinstallaties bij gebouwen hoger dan 30 meter! Bouwbesluit artikel 6.52 lid 1 stelt dat er veilig onderhoud moet kunnen worden gepleegd aan nieuwbouw, zonder verdere specificatie en/of voorschriften. Bouwbesluit artikel 6.53 lid 2 verwijst naar ministeriële regelingen die alsnog getroffen kunnen worden.

Collectieve maatregelen:

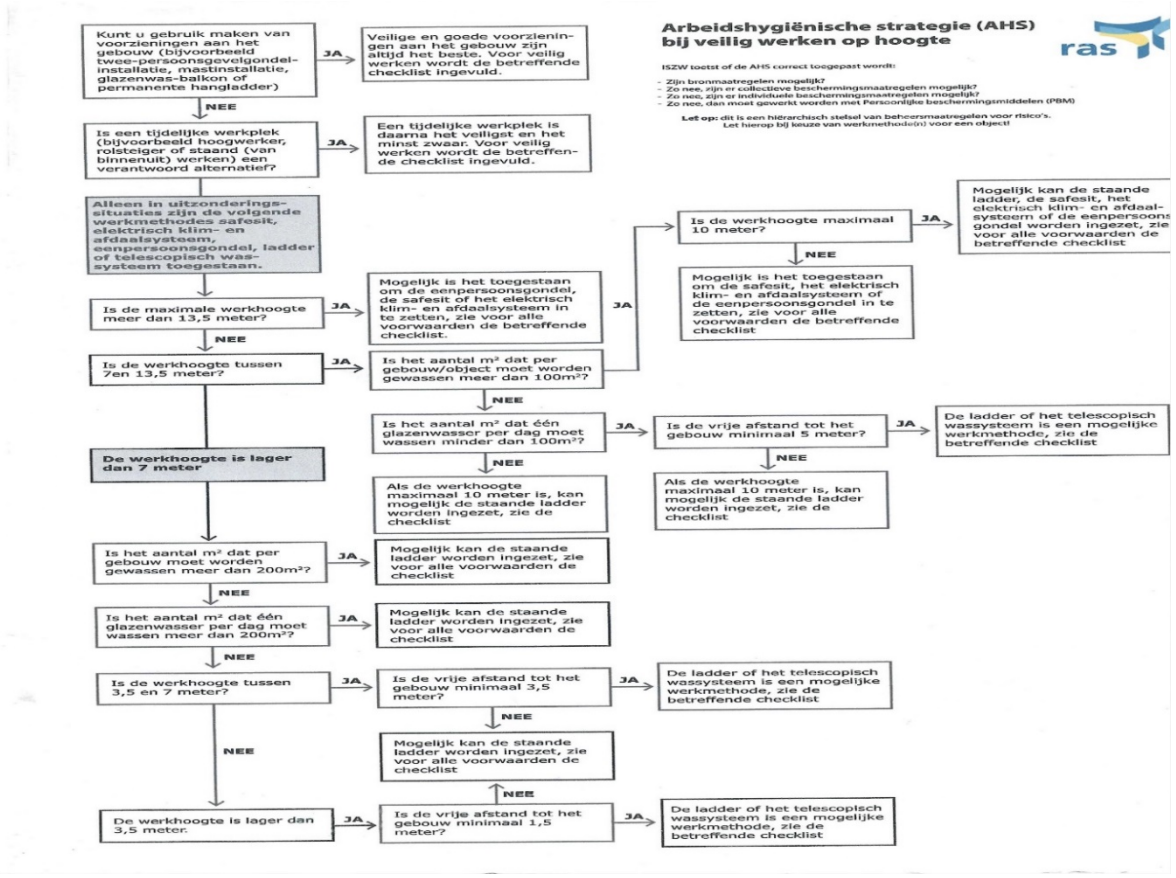
Deze zijn amper te nemen. Wat men daar wel kan doen is het inhuren bij een erkend verhuurbedrijf of gebruik van eigen hoogwerkers waarvan het onderhoud en keuring bekend is. Deze hoort bij dit arbeidsmiddel aanwezig te zijn. Dat geldt ook voor gebruik van gondels, werkbakken, hangsteigers en hangladder. Bij de laatste voorzieningen is de gebouweigenaar verantwoordelijk. Deze dient zich te houden aan de wet- en regelgeving over onderhoud en keuring van deze arbeidsmiddelen.

Ergo, het werk komt dan vaak neer op werken van een gondel vanaf het dak, een hoogwerker die of hoog genoeg komt of dat een gedeelte bestrijkt waar een gondel niet bij kan komen en als laatste de vaste hangladder. Glazenwassersbalkons en dergelijke verdwijnen uit het straatbeeld. Als deze er wel zijn, zijn deze vaak erg goed van constructie en nagenoeg altijd veilig om te gebruiken. Men is dan wel afhankelijk van de gebouwbeheerder of eigenaar inzake keuringen en onderhoud.

Wasstelen zijn wel een alternatief voor werken tot 15 meter. Deze worden nu beperkt in werken door bepalingen over de inzetduur c.q. gebruik door één persoon per dag. Zie artikel 2.6 waar de RAS de arbeid hygiënische strategie heeft bepaald.

2.6 Arbeid hygiënische strategie

De RAS heeft deze uitgewerkt, stap voor stap. Onderstaand plaatje geeft alle stappen weer.

Bron aanpak (keuze arbeidsmethode)

Collectieve aanpak

- het opstellen van Object RI&E verplichten via keurmerken
- het schrijven en implementeren van de uitkomsten in een Plan van Aanpak (PvA)
- het inschakelen van een arbo-kerndeskundige bij werken boven de 10 meter
- laat de Object RI& E verplicht aanwezig laten zijn op de werkplek, ter inzage van belanghebbende en uitvoerende
- het bestuderen of andere mogelijkheden voor de uitvoering mogelijk zijn
- het inzetten van de juiste arbeidsmiddelen en/of materialen
- het gebruiken van gekeurde machines, dit eerst bestuderen alvorens deze gebruiken.

Individuele aanpak

- uitvoerenden opleiden tot SVS Vakbekwaam Glazenwasser
- deelnemen aan in- of externe toolboxen
- voorzien van PBM's zoals veiligheidsschoenen
- een eigen harnas, valblok en positioneringslijn ter beschikking stellen
- een werkplek inspectie door bedrijfs verantwoordelijke

Persoonlijke bescherming (laagste prioriteit)

Een geschikt (persoonlijk) veiligheidsharnas moet in overeenstemming zijn met NEN361-358-364-365 en 813 in combinatie met een positioneringslijn OF valdemp systeem.

Afbeelding 4 - specificaties harnasgordel:

- Alle koppelingen die (kunnen) worden losgenomen, zijn van het zelfsluitende en zelfborgende type
- De los te nemen onderdelen zijn herkenbaar volgens de eisen van de richtlijn (o.a. serienummer en datum fabricage)

Voldoen aan EN-361, EN-358, EN-364, EN-365 en EN-813

Opleiding:

Het werken met een hangladder is niet zonder gevaren. Daarom zijn wij als werkgroep van mening dat de gebruiker van dit soort installaties een gedegen opleiding met goed gevolg moet hebben doorlopen. Een opleiding welke hieraan voldoet is de vakopleiding glazenwasser van de SVS. De gebruikers welke deze opleiding met goed gevolg hebben doorlopen zijn te herkennen aan een pas zoals weergegeven in afbeelding 5 met hierop aangegeven de disciplines welke zij beheersen.

Het positioneringssysteem met vernieuwd harnasgordel is getest door de beroepsgroep en als "zeer goed" gekwalificeerd.

Afbeelding 5 - Pas gediplomeerd glazenwasser:

Specificaties:

- Full-body harnasgordel
- Buikband uitgevoerd met klittenband.
- Instelbare beenbanden met ondersteuningstukken (180 x 180 mm).
- Instelbare schouderbanden.
- Ruggordel voorzien van rugsteun (ter plaatse rug minimaal 150 mm breed en aan de zijde minimaal 100 mm)
- Elastische dijbeenbanden, voor meer bewegingsvrijheid
- Afneembare schouderstukken voor een beter draagcomfort.
- Ophangogen voor gereedschap
- RVS D-ring op achterzijde voor gebruik als bevestigingspunt, voor veiligheidslijn of valstopapparaat.
- Verzwaarde bevestigingssoog op buikhooft, die met 2 banden bevestigd, is ter bevestiging van een vangwagen op rail of staaldraad.
- **LET OP:** Dit bevestigingssoog mag niet worden gebruikt in combinatie met valstopapparaat op touw of een zelfoprolbaar valstopapparaat. Gebruik hiervoor het bevestigingspunt aan de achterzijde.
- 2 ogen voor positionering op heuphoogte.
- Voor de veiligheid relevante banden minimaal 43 mm breed
- De verstelbare borst- en beenbanden voorzien van snelsluitingen.
- De onderdelen zijn roetvrij en corrosievrij uitgevoerd
- De voor de veiligheid relevante metaaldelen zijn in RVS of aluminium uitgevoerd.

VEILIG WERKEN OP HOOGTE

3. Conclusie

- Welke wet- en regelgeving is er op Veilig Werken op Hoogte van toepassing? En specifiek op het gebruik van harnassen en lijnen c.q. valdemping?
- Welk beleid is reeds door de werkgevers opgesteld?
- Welke gevaren en risico's zijn er bij van harnassen en lijnen?
- Welke beheersmaatregelen zijn reeds genomen?
- Welke (beheers) maatregelen moeten er nog worden genomen?

Welke wet- en regelgeving is er op Veilig Werken op Hoogte van toepassing? En specifiek op het gebruik van harnassen en lijnen c.q. valdemping?

Wet- en regelgeving:

Artikel 3.16 lid 5 van de Arbeidsomstandighedenwet is het enige artikel wat duidelijk maakt dat: <<quote> “doelmatige veiligheidsgordels met vanglijnen van voldoende sterkte gebruikt dan wel worden andere technische middelen toegepast, die ten minste eenzelfde mate van beveiliging van de in het eerste lid bedoelde arbeid geven. Daarbij hebben maatregelen gericht op collectieve bescherming de voorrang boven maatregelen gericht op individuele bescherming” <<end quote>>

Het hele artikel 7.23 stelt voorwaarden aan tijdelijk werken op hoogte.

Lid 1:

Indien tijdelijke werkzaamheden op hoogte niet veilig en onder passende ergonomische omstandigheden op een daartoe geschikte werkvloer kunnen worden uitgevoerd, worden de meest geschikte arbeidsmiddelen gekozen om veilige arbeidsomstandigheden te waarborgen en te handhaven.

Ten allen tijde krijgen collectieve maatregelen voorrang boven persoonlijke veiligheidsmaatregelen (artikel 7.23 lid 1 a van de Arbeidsomstandighedenwet)

Lid 3:

Toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen worden alleen gebruikt onder omstandigheden waarin uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in artikel 5 van de wet, blijkt dat het werk veilig kan worden uitgevoerd en waarin het gebruik van andere, veiliger arbeidsmiddelen redelijkerwijs niet mogelijk is.

Voor deze scriptie waar het om draait:

Artikel 7.23 lid 6

De valbeveiligingen zijn van een zodanige configuratie en sterkte dat vallen van hoogte wordt voorkomen of dat een eventuele val wordt gestopt, zodanig dat letsel bij de werknemers zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Artikel 7.23 C komt men artikelen tegen voor gebruik van positioneringslijnen op bijvoorbeeld **hangladders**. Bij het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen als bedoeld in artikel 7.23 lid 3, wordt aan de volgende voorwaarden voldaan:

a. het systeem omvat ten minste twee afzonderlijk verankerde lijnen, te weten:

1°. een werklijn die dient om op of uit de arbeidsplaats te komen, en

2°. een veiligheidslijn die als reservelijn fungeert;

b. de werknemers beschikken over en maken gebruik van een geschikt harnas dat voldoet aan de bepalingen, vastgesteld bij of krachtens afdeling 1 hoofdstuk 8, waardoor zij verbonden zijn met de veiligheidslijn;

c. de werklijn is voorzien van:

1°. een veilig stijg- en afdaalmechanisme, en

2°. een zelfblokkerend mechanisme waardoor de gebruiker, wanneer hij de controle over zijn bewegingen verliest, niet kan vallen

Artikel 7.23D definieert de toepassing van werkbakken en werkplatforms. Men beschrijft de omstandigheden maar het zegt niets over het gebruik van harnas en positioneringslijn.

Arbocatalogus, is voor het laatst getoetst op **13 mei 2016**. Het zegt feitelijk inhoudelijk niets over het gebruik van harnassen en valbeveiliging maar het verwijst naar de Object/Project RI&E.

De Project RI&E is van januari 2017.

Opgesteld door branchevereniging O.S.B, nu Schoonmakend Nederland

www.schoonmakendnederland.nl

V 5.1.N Glasbewassing en gevelonderhoud > 5.1.N.11 Hoogwerker (G),

Artikel 5.1.N.G.01 tot en met 5.1.N.G.15 wordt nergens aangegeven of de gebruiker in een hoogwerker valbeveiliging in de vorm van een harnas met positioneringslijn aan dient te hebben en waaraan deze dient te voldoen.

Alleen onder het kopje Hangladder (5.1.N.E.20) wordt besproken wat men moet dragen. <<quote>>: “Een doelmatige valbeveiliging is de harnasgordel die aan het vangwagentje van een middenrail beveiliging (of een gelijkwaardig systeem) kan worden gekoppeld. Werkend of rustend op de ladder is het aanklikken aan de middenrail niet voldoende. Er moet additioneel worden gepositioneerd met behulp van een connector die aan de D-ring van de **harnasgordel** kan worden bevestigd en aan de andere kant aan een sport van de ladder” <<einde quote>>.

Welk beleid is reeds door de werkgevers opgesteld?

Werkgevers die geïnterviewd zijn stellen allemaal dat zij beleid hebben opgesteld dat bij werken in een hoogwerker, gondel of hangladder een harnas met positioneringslijn gedragen dient te worden. Valblokjes werden gebruikt bij werkzaamheden op platte daken, bordessen en atriумы. Helaas kon niemand dat aantoonbaar maken, ondanks sommigen het keurmerk van een branchevereniging hadden.

Ook het hebben van een Project- of Object RIE was bij iedereen bekend, maar de realisatie was afhankelijk van willekeur. Uit de enquête werd duidelijk dat iedereen die deze invulde eigen bronnen had waar een Object RI&E vandaan kwam of door wie deze werd opgesteld. In één geval werd een veiligheidkundige ingeschakeld.

Bij onderzoek bij één bedrijf kwam hun Object RI&E op mij over als een boodschappenlijst. Terwijl het bedrijf een keurig beleid op de website heeft voor veilig en gezond werken. Zij deden ook mee aan het onderzoek hoe een glazenwasser gezond en wel de pensioengerechtigde leeftijd haalt.

Uit de enquête bleek ook dat niet iedereen hetzelfde format van een Project- of Object RI&E gebruikte en/of bekend was waar deze vandaan kwam en of hoe oud deze was.

MVO dekt de lading niet. Een van de onderzochte bedrijven meende daar voldoende mee gedaan te hebben. Alle bedrijven willen wel graag een kopie van mijn onderzoek en scriptie.

Welke gevaren en risico's zijn er bij van harnassen en lijnen?

De gevaren zijn feitelijk simpel samen te vatten onder de noemer; gebruiker kan ondanks het dragen van een harnas alsnog een val maken. In de situatie die ik aantrof bij de werkplek instructie had de gebruiker een goed harnas aan, en een vaste positioneringslijn maar was alles vastgemaakt aan de reling via een spanband. Zo blijft het valgevaar reëel aanwezig.

Met de keuze van een lijn komt het ook voor dat men vaak een zelfontspanner, een valblokje gebruikt bij werken in een hoogwerker en gondels. Door juiste informatie, kennis en ervaring en de juiste training zou een gebruiker al moeten weten wat wanneer te gebruiken, Helaas mankeert de verplichting om dit vast te leggen.

Het niet op de juiste manier dragen van een harnas kan bij een val leiden tot lichamelijk letsel zoals blijkt uit de scriptie van Cor Slagter (zie Literatuurlijst met internet link). Het werken met een vanglijn verhoogt de kans op (ernstig) letsel bij een val incident. De afwezigheid van een reddingsplan kan serieus mensen in medische problemen brengen omdat het wel even kan duren voordat iemand in de gaten heeft dat er een noodsituatie is. Juist vanwege het werken op hoogte is men toch een soort van onzichtbaar, En men is niet altijd in staat even de gsm uit de broekzak te halen. Het reddingsplan is geen verplicht onderdeel van een Object RI&E!

Door een internet verwijzing heb ik de site van het RIVM geraadpleegd. Hier vond ik de ongevallenregistratie van glazenwassers. De storybuilder van het RIVM geeft de ongelukken van de beroepsgroep glazenwassers weer over de periode van 1998 tot en met 2014. Uit deze statistiek blijkt 60% van de ongevallen voor te komen in de leeftijdscategorie 20-29 en 30-39 jaar.

In de Storybuilder database zijn alleen ongevallen opgenomen die melding plichtig zijn en ook daadwerkelijk gemeld zijn bij de Inspectie SZW. Het merendeel van de ongevallen levert in iets meer dan 50% van de gevallen een niet permanent letsel op. Ongeveer 13% heeft een permanent letsel en ongeveer 7% overleed ten gevolge van een val. Meeste ongevallen zijn te wijten aan een gebrek aan motivatie of betrokkenheid (bijna 50%). Slechts 20% was te wijten aan het niet naleven van procedures of planning. Niet te zien of de val te maken heeft met het wel/niet gebruiken van valbescherming.

Welke beheersmaatregelen zijn reeds genomen?

Mijn onderzoek wijst uit dat men feitelijk wel maatregelen treft in de geest van de wet- en regelgeving zonder zichzelf ervan te overtuigen van de juistheid ervan. Een bedrijf met erkend Keurmerk liet mij een Project RI&E zien. Dit was het meer een boodschappenlijstje bedoeld voor de uitvoering, in de geest van, je gaat op pad en neemt mee. Doordat opleiding vaak in de praktijk neerkomt op meewerken met een oudere ervaren collega is er wel sprake van overdracht van kennis. Maar het blijft mensenwerk en het niet naleven van iedere instructie is op zichzelf al een reëel gevaar.

Welke (beheers) maatregelen moeten er nog worden genomen?

Overduidelijk komt uit het gehouden onderzoek naar voren dat wet- en regelgeving mijns inziens te kort schieten op het gebied van harnassen en lijnen. Een opleiding SVS (stichting vakopleidingen schoonmaak) schiet ook te kort aan instructies over het dragen en gebruik van harnassen en lijnen. Nederlands Eerste Opleidingscentrum Schoonmaak (NESO) in Bemmelen voert daar wel instructies op bij trainingen. VCA inhoudelijk stipt Veilig Werken op Hoogte summier aan, maar houdt zich dan meer bezig met het afzetten van gaten in een dak of het plaatsen van dakrandbeveiliging.

Via deze scriptie tracht ik de Object RI&E uit te breiden met een extra Excel tabblad alleen bedoeld voor harnassen en lijnen. Op een aantal tabbladen heb ik het gebruik van een harnas en lijn of valdempstelsel toegevoegd met de opmerking het tabblad Harnas in te vullen.

Als mijn scriptie de verdediging doorkomt, wil ik de uitkomsten hiervan bespreken met beide brancheverenigingen en de overkoepelende brancheorganisatie R.A.S. Doel hiervan is mijn Object RI&E op te nemen als de "nieuwe" Object RI&E voor alle glazenwassers in Nederland.

Daar de verdiepende Project- of Object RIE al van 2017 is, zijn er genoeg redenen om naast deze in de scriptie genoemde, die een herziening van voornoemde RIE uit te voeren. De voor onze bedrijfstak geldende ARBO catalogus is zelfs van 2016 en is mijns inziens aan herziening toe. Indien de RAS de in deze scriptie genoemde aanbevelingen overneemt, kan zij voornoemde catalogus en RI&E snel updaten.

4. Aanbevelingen

Mijn aanbevelingen zijn:

- A. -De keuzen voor het dragen van de juiste harnas en gebruik van de juiste lijn opnemen in de SVS-cursus Glasbewassing: hoe draag ik het harnas en welke lijn of valdempstelsel gebruik ik bij mijn werkzaamheden. **ACTIE: SVS-opleiding glazenwassen**
- B. -Het aanpassen van de Project c.q. Object RI&E met het tabblad harnas en lijnen **ACTIE: RAS, brancheverenigingen Schoonmakend Nederland en Schoonmaken Is Een Vak SieV**
- C. -In de keurmerken van brancheverenigingen aandacht voor het Veilig Werken op Hoogte vragen **ACTIE: de twee voornoemde brancheverenigingen**
- D. -De RAS vragen voor meer aandacht aan het Veilig Werken op Hoogte te geven. Mogelijk door middel van een door de RAS op te stellen Toolbox. Deze kan door heel Nederland worden verspreid door mailing en website. **ACTIE: schrijver en RAS**
- E. -de huidige Arbeid Hygiënische Strategie (AHS) van de RAS is niet meer van deze tijd. Maar nog wel leidend. Ik zou de RAS willen verzoeken om de AHS uit te breiden met het dragen van harnassen en het gebruik van de juiste positioneringslijnen of valdemp systemen bij werken op hoogte **ACTIE: schrijver en RAS**
- F. -Aandacht vragen voort deze ontwikkelingen via de vakmedia en brancheverenigingen **ACTIE: Schrijver**
- G. - De VCA opleiding aanpassen met het topic Veilig Werken op Hoogte. Dit is mijns inziens een onderbelicht stuk opleiding van de VCA. Ik weet niet wie daar verantwoordelijk voor is

Als laatste dat het in gesprek gaan met leveranciers en wederverkopers een mooi idee is, maar voor mij onuitvoerbaar is. Voor Jan-Willem Larmit van ABS safety en Dirk van Blijswijk van Mennens staat dit wel beleidsmatig vast bij hen voor bij verkoop dat zij de instructie geven hoe men een harnas en lijn gebruikt.

Overige aanbevelingen:

-Het toepassen van het ABC principe en dit toevoegen aan ieder harnas bij verkoop.

(ABC staat voor Ankerpunten, Bodysupport (harnas) en Connecting device (verbindingmiddelen).

-Men maakt gebruik van een vallijn of minivalstopblok als PBM? Houd dan aub rekening met de valfactor. Kan je je alleen vastzetten boven je hoofd (valfactor 0)? Of op schouderhoogte (valfactor 1)? Of op voethoogte (valfactor 2)?

- Bij **valfactor 0** haak je zo hoog mogelijk aan.
- Bij **valfactor 1** val je één keer de lengte van de lijn. Het ankerpunt zit op dezelfde hoogte als waar de lijn aan je harnas vastzit.
- Bij **valfactor 2** val je twee keer de lengte van de lijn. De lijn is verankerd op voethoogte.

Neem deze valfactor mee in de RI&E! Dit beïnvloedt de keuze van de (positionerings)lijn of valstopsysteem. Dit is verder geen onderdeel van mijn scriptie, slechts een aanbeveling.

Literatuurlijst

Boeken/vakbladen

- Document Gevelonderhoud, november 1995
- Supplement bij het Document Gevelonderhoud, 10 juni 1996
- Code van de Glazenwasser, Hoofd Bedrijfschap Ambachten januari 2000 ISBN90-5774-034-6
- Checklist behorende bij de Code van de Glazenwasser, Hoofdbedrijfschap Ambachten 2de editie januari 2009 HBA publicatienummer 429
- RI&E Schoonmaak- en Glazenwassersbranche module Glas- en gevelreiniging mei 2007 (deze uitgave vervangt Document en Supplement Gevelonderhoud) Uitgave OSB, CNV, FNV, RAS en HBA in samenwerking met het Ministerie SZW

Internetpagina's

- ✓ Cor Slagter, scriptie De "verborgen" gevaren van het werken op hoogte, Niveau I - 26e promotie (2008/2009) https://www.arboco-va.nl/_downloads/0e79f34282112035b49d97adf778071d?_locale=nl_NL
- ✓ -Arbocatalogus Schoonmaak- en Glazenwassersbranche https://www.arbocatalogus-vo.nl/media/1133/arbocatalogus_schoonmaak-en-glazenwassersbranche.pdf
- ✓ Raad voor Arbeidsverhoudingen Schoonmaak- en Glazenwassersbranche <https://www.ras.nl/wp-content/uploads/2022/06/glas-en-gevel-5-1-n-210428-d0b4a50f-aa9a-4733-995e-10e24e158c34.pdf>
- ✓ Kedge.nl <https://www.kedge.nu/het-veiligheidsharnas-hoe-kies-je-het-juiste-model>
- ✓ Arbocatalogus januari 2017 [file:///C:/Users/info/Downloads/Projectinventarisatie%20voor%20bestaande%20gebouwen,%20januari%202017%20\(OSB\).pdf](file:///C:/Users/info/Downloads/Projectinventarisatie%20voor%20bestaande%20gebouwen,%20januari%202017%20(OSB).pdf)
- ✓ Wetten https://wetten.overheid.nl/BWBR0008498/2023-07-01/#Hoofdstuk3_Afdeling1_Paragraaf4_Artikel3.16
- <https://www.lerenvoorveiligheid.nl/glazenwassers>
- <https://www.mennens.nl/werken-op-hoogte/persoonlijke-beschermingsmiddelen>

mijn eigen enquête/vragenlijst

<https://docs.google.com/forms/d/1KJOUoVm8mUSte3jrzXlIkMSBTgCwhSA89kJv0zj2z8s/edit>

Interne documentatie

- MLB brancheorganisatie SIEV, www.siev.nl (Excel sheet Object RI&E)

Mensen

- Cor Slagter HVK, ARBOCO-VA
- Jan-Willem Larmit, HVK ABS safety
- Dirk van Blijswijk, Mennens Dordrecht
- -Paul Fok, voorzitter Branchevereniging SieV
- Geert Brander, inspecteur Arbeidsinspectie
- Petra de Bruin

Begrippenlijst

Werken op Hoogte

Een situatie waarin een werkgever maatregelen moet nemen bij Veilig Werken op Hoogte

- werknemers werken op 2,50 meter hoogte of meer
- werknemers lopen risico, ook als het hoogteverschil kleiner is dan 2,50 meter. Denk aan werken boven water of bij de aanwezigheid van verkeer
- werknemers werken op arbeidsplaatsen die (kunnen) bewegen met potentieel valgevaar

Glazenwasser

Iemand m/v die zich voor zijn beroep bezighoudt met het wassen en zemen van ramen (en dus geen langpootmug)

Hoogwerker

Het motorvoertuig uitgerust met een hefinrichting, die aan de top voorzien is van een kooi voor het redden van personen, het blussen van brand, het verlenen van hulp of uitvoeren van werkzaamheden aan gevel en glas

Hangladder

Een geraamte, meestal van aluminium, dat bestaat uit twee stukken die stijlen worden genoemd en met elkaar zijn verbonden door middel van dwarsstukken, meestal rond, deze worden sporten genoemd. Hangladders worden gebruikt als middel om naar boven of beneden te klimmen. Bevestigd aan een gebouw middels een rail waardoor de gebruiker deze ladder vrij kan bewegen.

Gondel

Een platform voor glazenwassers dat met kabels aan de dakrand van hoge gebouwen wordt bevestigd en waar glazenwassers plaats in nemen om hun werk te doen. Gondels bewegen via kabels verticaal op en neer. De horizontale beweging verloopt doorgaans via een rail.

TRA

Een Taak Risico Analyse (TRA) is een analyse en evaluatie van de gevaren die zijn verbonden aan de uitvoering van (risicovolle) taken. Dit is gericht op de veiligheid en gezondheid van de werknemers met de bedoeling beheersmaatregelen af te spreken voor het uitvoeren van de risicovolle taak.

Hét verschil tussen een positionering- en veiligheidslijn

Werken op hoogte staat niet altijd gelijk aan een directe kans op valgevaar. In sommige gevallen zijn de werkzaamheden wel op hoogte maar is geen direct valrisico. In dat geval gebruik je een positioneringslijn als gebiedsbegrenzer of werkpositionering. De positioneringslijn heeft in tegenstelling tot een veiligheidslijn geen demper en is daarom niet geschikt om de klap van een val op te vangen zoals de veiligheidslijn dat kan. Kies voor een positioneringslijn wanneer je bij de dakrand uit de buurt blijft. Bestaat er daarentegen wel een risico op vallen gebruik dan de veiligheidslijn met valdemper.

Object RI&E Veilig Werken op Hoogte

Het werken op hoogte kent grote risico's. Daarom zijn er voor de glas- en gevelreiniging bijzondere veiligheidsafspraken (werkmethodes en eisen per methode) gemaakt. Deze zijn gebaseerd op de arbeid hygiënische strategie en zijn het minimaal vereiste niveau van veiligheid, waarop Inspectie SZW inspecteert. Deze veiligheidsafspraken gelden voor iedereen die werkt in de glas- en gevelreiniging, werkgevers, werknemers en zelfstandigen.

Wat is een RI&E?

In de RI&E brengt een werkgever alle arbeidsrisico's van het bedrijf in kaart. Vervolgens maakt de werkgever een plan van aanpak (PvA) voor het beheersen van deze risico's. Het doel van de RI&E is om gezondheidsklachten en ongevallen te voorkomen of te beperken.

Arbeids Hygiënische Strategie

De arbeid hygiënische strategie (AHS) is kort gezegd de volgorde waarin een bedrijf maatregelen moet treffen om ervoor te zorgen dat het werk zo gezond en veilig mogelijk gedaan kan worden. In het Arbobesluit staat beschreven wat de arbeid hygiënische strategie inhoudt.

Vier stappen

Welke maatregelen moeten in welke volgorde door bedrijven worden genomen bij het aanpakken van veiligheid situaties? Het gaat daarbij om een volgorde van vier stappen:

Kan het valgevaar bij de **bron** (stap 1) worden aangepakt?

Zo niet, is het mogelijk om het valgevaar **collectief** (stap 2) tegen te gaan?

Indien het antwoord "nee" is, kan het valgevaar dan met **individuele** (stap 3) maatregelen ingeperkt worden?

Zo niet, dan mogen **persoonlijke beschermingsmiddelen** (stap 4) worden toegepast.

Het is toegestaan om verschillende maatregelen met elkaar te combineren om risico's te verminderen, mits de keuzes zijn onderbouwd. Denk aan bepaalde dakvlakken voorzien van dakrandbeveiliging (collectief), waarbij op andere dakvlakken wordt gekozen voor ankerpunten (individueel) in combinatie met persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM).

Een RI&E en het plan van aanpak ondersteunen bij het in kaart brengen van gevaren en risico's bij het uitvoeren van werkzaamheden en de mogelijke beheersmaatregelen om deze risico's weg te nemen of te beperken. Op basis van de RI&E kunt u ook bepalen welke type maatregelen genomen kunnen worden.

De onderbouwing van te nemen maatregelen is dus van groot belang om tot de juiste keuzes te komen en te voldoen aan hetgeen de wetgever vraagt

Bijlagen

- 1 concept scriptie
- 2 TRA hoogwerker
- 3 werkplek inspectie
- 4 enquête c.q. vragenlijst
- 5 herziene Object RI&E (Excel)